

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 STOCKHOLM

Uppdrag att utforma och driva ett program för att öka kunskapen om och förändra attityder till personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning samt uppdrag att utbetala medel

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) i uppdrag att i nära samarbete med Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH) utforma och driva ett riksomfattande program för att öka kunskapen om och förändra attityder till personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning.

Regeringen beslutar samtidigt att ge Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut medel till Handisam för denna satsning. Socialstyrelsen får för detta ändamål disponera 4 000 000 kronor av de medel som för 2009 avsatts inom ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 1:8 Bidrag till psykiatri. Medlen ska utbetalas till Handisam efter rekvisition.

Inför utformandet av programmet ska Handisam i nära samarbete med NSPH göra en inventering och analys av liknande program som genomförts inom området, analysera de uppfattningar som finns bland allmänheten om personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning och som speglas i medierna.

Handisam ska redovisa programmet för Attityduppdraget till regeringen senast den 1 oktober 2009 och därefter påbörja arbetet med att genomföra programmet. Handisam ska därefter fortlöpande informera regeringen om uppdraget och hur det fortskrider. Lägesrapporter ska lämnas senast den 30 juni 2010 och senast den 30 juni 2011. En uppföljning och effektutvärdering ska redovisas till regeringen senast den 1 juni 2012.

Närmare om uppdraget

Det program som ska tas fram för Attityduppdraget ska bl.a. innehålla följande:

- En sammanfattning av genomförd inventering med internationella och nationella erfarenheter samt en omvärlds- och bakgrundsanalys som bl.a. utgår från gjorda erfarenheter av dessa satsningar.
- En avgränsning av programmet när det gäller bl.a. målgrupp, budskap och andra relevanta faktorer, men programmet bör rikta sig till flera delar av samhället.
- Informationskampanjer, kunskapsbildande insatser och andra aktiviteter som Handisam och NSPH avser att genomföra inom ramen för programmet.
- En beskrivning av den organisationsform som valts för att genomföra programmet.
- En ekonomisk plan för uppdraget.
- En plan för uppföljning och utvärdering av effekterna av uppdraget.

Medverkan från organisationer som företräder brukarna och anhöriga är grundläggande för att uppnå varaktiga resultat. Organisationerna i NSPH har dock mycket olika förutsättningar och det är viktigt att det finns en bred uppslutning kring de avgränsningar och vägval som görs inom ramen för uppdraget.

I uppdraget ska Handisam och NSPH samråda med Folkhälsoinstitutet, Hjälpmedelsinstitutet, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Statens Kulturråd, Sveriges Kommuner och Landsting samt andra lämpliga aktörer.

Handisam har det yttersta ansvaret för programmets genomförande och ansvarar för ekonomiska åtaganden. Handisam har även ansvar för att samordna programmet och att det inkluderar en mångfald av de organisationer som företräder personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning.

Ärendet

Riksdagen har för budgetåret 2009 (prop. 2008/09:1 utgiftsområde 9, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127 och 128) beslutat att avsätta 893 471 000 kronor för regeringens satsning på förbättringar inom vuxenpsykiatri och barn- och ungdomspsykiatri (anslag 1:8 Bidrag till psykiatri).

Attityder, värderingar och fördomar om personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning leder ofta till diskriminering, stigmatisering och ett ovärdigt bemötande. Det får också till följd att människor inte blir insläppta i olika sammanhang. Det gäller inte minst på

arbetsmarknaden. Negativa attityder från andra och en negativ självbild, ofta i kombination, kan enligt slutbetänkandet av Nationell psykiatrisamordning (Ambition och ansvar, SOU 2006:100) bidra till att en person med psykisk funktionsnedsättning upplever sig ha små chanser till att utvecklas, känner sig ovälkommen och inte blir delaktig i samhället. För att bryta en sådan utveckling måste åtgärder ofta vidtas på flera nivåer samtidigt. Ökad kunskap med inriktning på attityder och etik kan vara ett sätt. Nationell psykiatrisamordning anser att den kunskapen bör integreras i en större och sammanhållen utbildningssatsning till en bred målgrupp.

Sverige har även nyligen tillträtt FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionsstaterna åtar sig bl.a. att vidta åtgärder för att höja medvetandet om personer med funktionsnedsättning och för att bekämpa stereotypa uppfattningar och fördomar.

Regeringen anser att det är viktigt att med nationellt övergripande och brett Attityduppdrag för att genom ökade kunskaper och förändrade attityder motverka fördomar, diskriminering och stigmatisering och därmed främja respekten för människor med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning.

För åren 2010 och 2011 avser regeringen avsätta 10 000 000 kronor per år för att genomföra Attityduppdraget. Medel under 2010 och 2011 utbetalas till Handisam, i den mån riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar.

Göran Hägglund

Rickard Broddvall

Likalydande till

Myndigheten för handikappolitisk
samordning

Kopia till

Socialutskottet
Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa (NSPH)
Folkhälsoinstitutet
Hjälpmedelsinstitutet
Statens institutionsstyrelse
Statens Kulturråd
Sveriges Kommuner och Landsting
Handikappförbundens samarbetsorgan
Fi/BA